

ASIASANA 4/87

KANSAINVÄLISYYS-NUMERO

Sisältää mm. Työleirikokemuksia
Uuden stipendiaatin
Steve Bodiben esittelyn
Surullisen ja uskomattoman tarinan
Mietteitä syventävistä opinnoista
Valokuvia UDK:n saunaillasta

ASIASANA 4/87

Kirjastotieteen ja informatiikan
opiskelijoiden ainejärjestön UDK
ry:n äänenkannattaja

Tilausosoite:

UDK ry
c/o Kirjastotieteen ja
informatiikan laitos
PL 607
33101 TAMPERE

Painopaikka:

Tehokopiointi
Tampere 1987
ISSN 0356-0139

Toimitus:

Erola Sari
Hollo Taina
Kantanen Minna
Karppinen Iris, vast.
Kivirinta Mervi
Laskujärvi Maarit

Sisälllys:

Surullinen ja uskomaton tarina...3
Puhtoisuus on ilo.....5
Käytöskoulu n:o 1.....8
Uusia vaatimuksia.....10
Mazimbu.....12
Uusia kasvoja.....13
Kirjastoista kaunokirjoitettua..14
Steve - uusi opiskelija....17
Työleiri.....20
Onko oikeus sokea rasismille..24

Surullinen ja uskomaton tarina

Clipa kerran pikkuinen tyttö, joka lähti kotoaan yliopistoon opiskelemaan. Koska tyttö ajatteli että opiskeluaika on myös osa elämää eikä vain välivaihe, hän päätti tehdä muutakin kuin istua luennoilla ja lukea tentteihin. Hän kävi paljon elokuvissa ja konserteissa, istui iltojaan pubeissa ja katseli taidenäyttelyitä. Tietysti tyttö osallistui myös oman ainejärjestönsä tilaisuuksiin. Uteliaisuus ja halu olla mukana järjestämissä toimintaa vei hänet ainejärjestön hallitukseen. Hallituksen kokouksissa istuminen avasi uusia näkökulmia opiskeluun ja tulevaan ammattiin. Oma ala tuntui laajenevan koko ajan mutta toisaalta tyttö tunsu tietävänsä aina enemmän. Kaikki oli hyvin ja onnellista.

Mutta sitten alkoi tapahtua kummallisia asioita. Ensin tyttö huomasi että ainejärjestön tilaisuuksissa kävi vähemmän ihmisiä kuin ennen ja että bileissä oli paikalla samat naamat kuin teatterissa ja opintopiirissäkin. Vuosi vuodelta uuden hallituksen

valinta vaikeutui, koska uusia innokkaita ei löytynyt mukaan. Myös hallituksen jäsenet alkoivat jäädä pois kokouksista. Vajaalla miehityksellä hallitus ei enää pystynyt ylläpitämään toimintaa entisessä laajuudessaan, vaan se tyytyi tekemään vain välttämättömimmän. Vähitellen ei enää järjestetty bileitä, retkiä eikä teatterikäyntejä. Ainejärjestön julkaisusarja oli lakannut ilmestymästä, eikä kukaan muistanut milloin jokin opintopiiri olisi viimeiksi koontunut. Ainejärjestötoimintaa ei enää käytännöllisesti katsoen ollut eikä kukaan edes kaivannut sitä, siksi päätöstä koko järjestön lopettamisesta ei ollut vaikea tehdä.

Vielä joskus kun tyttö kiirehti luennolta toiselle joku pysäyttää hänet ja kysyy prujua. Mutta tyttö vain puistaa päätään -ei hän tiedä- ja juoksee pois.

Muistiinmerkitse

Mina

PÄÄTOIMITTAJALTA

Asiasana on tällä kertaa teemaltaan kansainvälinen. Varsinkaan kirjastonhoitaja ei saa olla ihminen, joka sulkee silmänsä kirjaston ulkopuolisen maailman ongelmilta.

Maaailma kaikessa rikkaudessaan ja köyhyydessään, sodassa ja rauhassa tunkee kirjastoon ainakin kirjojen ja lehtien välityksellä. Kokoelmansa kautta kirjasto välittää todenmukaisempaa kuvaa maailmasta. Toivottavasti.

On helppoa olla ulkopuolinen ja viileä. Mitä muun maailman ongelmat meille kuuluvat? Ja vaikka kuuluisivatkin, mitä me voimme tehdä. Pieni maa ja köyhä kansa sen...

Mehän voimme tehdä! Oman osamme, parhaamme. Kukin omalla tavallamme. Jos se onkin vähän, meitä on siitä edestä monta.

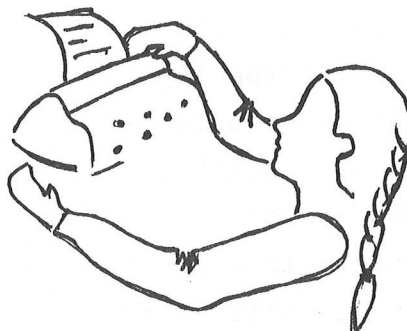
Niin mitenkö?

Vaikkapa aineiston valinnan, näyttelyiden ja esitelmätilaisuuksien kautta.

Kirjastonhoitajan työ ei sitäpaitsi ole lainkaan arvotonta. Sivistyssektorilla työskentelevät ovat aina olleet lähellä ihmisten omaatuntoa ja arvoja.

Eikö meillä ole jo ammatin kautta siihen velvollisuus?

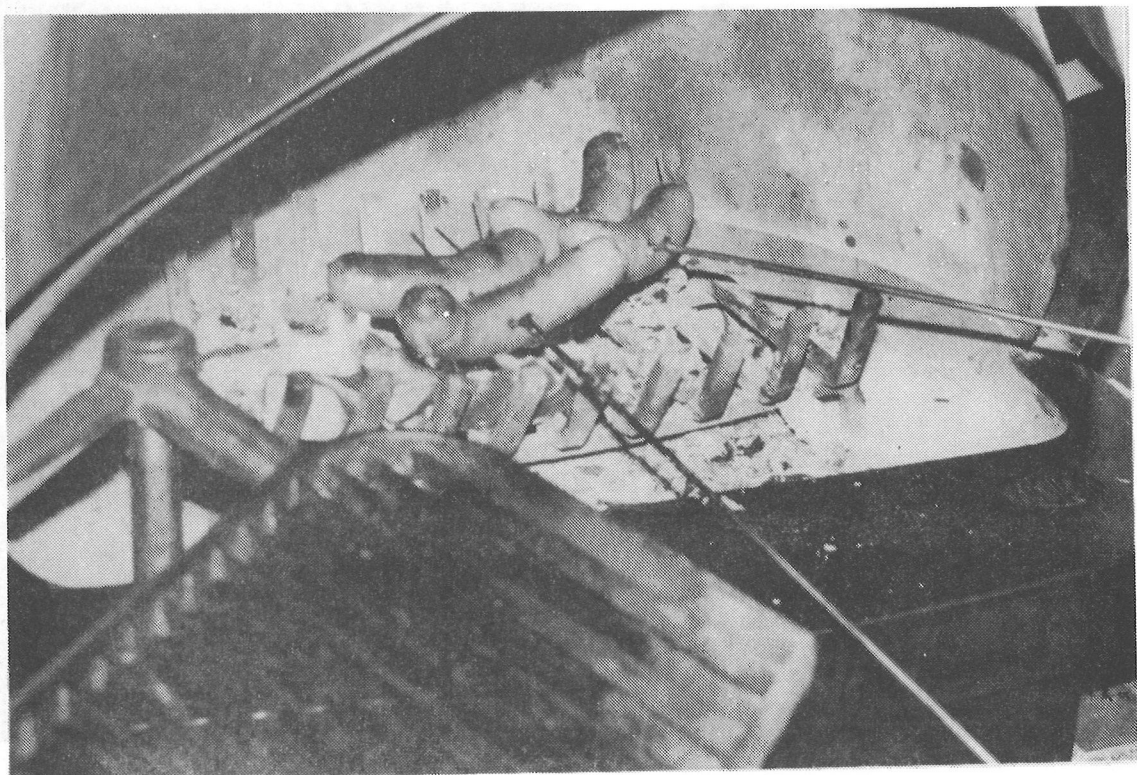
Tui

Puhtoisuus on ilo

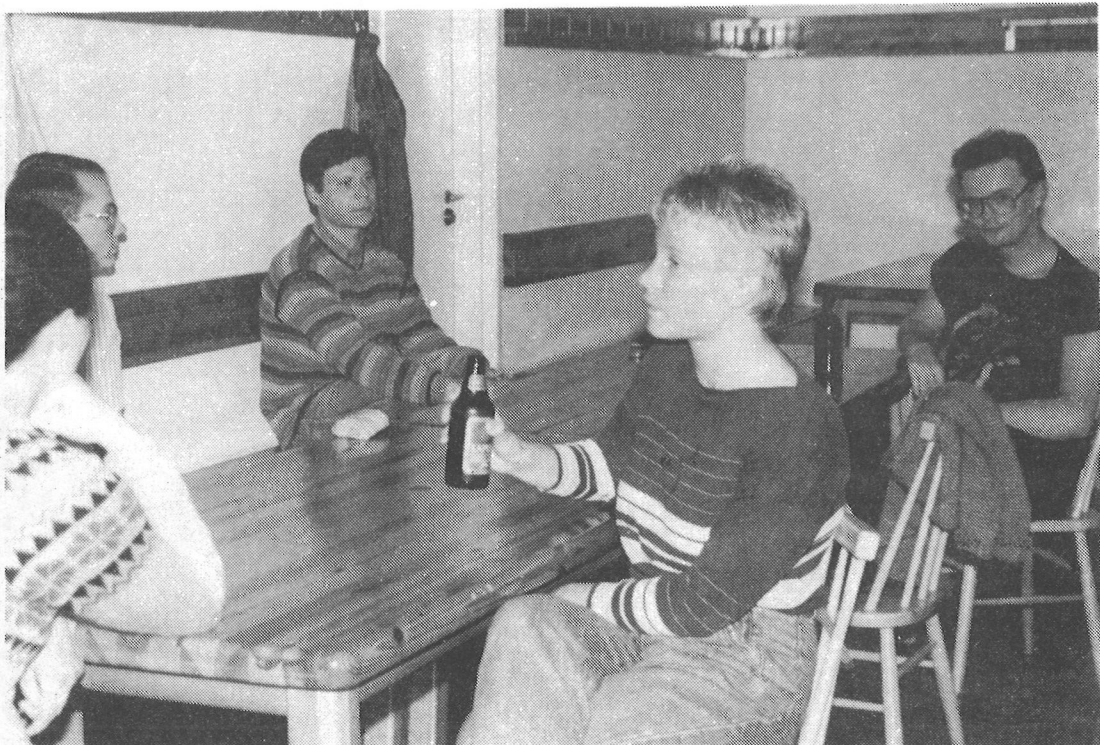
Hei! illalla kylpöön kun käydä saamme,
 liat, liejut pois siinä huuhdelkaamme!
 Jalo Kuuma Vesi! se täysi on taula
 joka ei sinun ylistystäsi laula!

Sateen ropina öäni on suloinen,
 puron solina rinteessä samaten,
 vaan Vettä Kuumaa ei mikään voita,
 se on parempi virtojen solinoita.

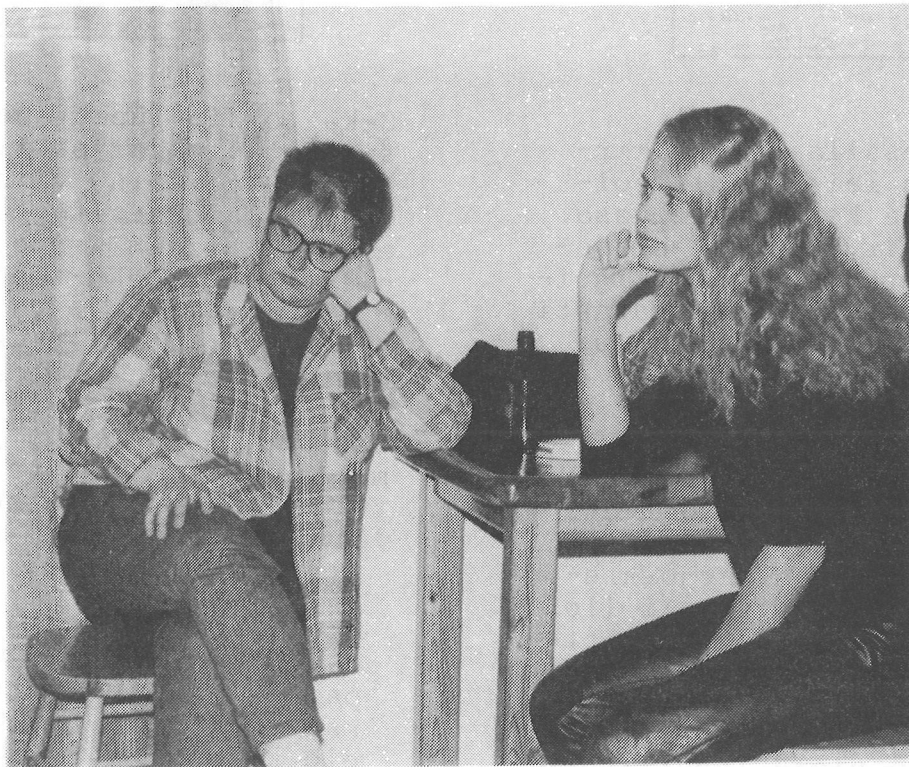

Toki vettä kylmää me kaihda emme,
 sitä janoon hörppäämme iloksemme,
 vaan juomaksi olut on suotavinta
 ja Kuumasta Vedestä pitää pinta.

Vesi suihkulähteestä ryöppyävä
on näky silmälle miellyttävä,
vaan äänellä sitäkin kauriimmalla
Vesi Kuuma lotisee jalkojen alla.

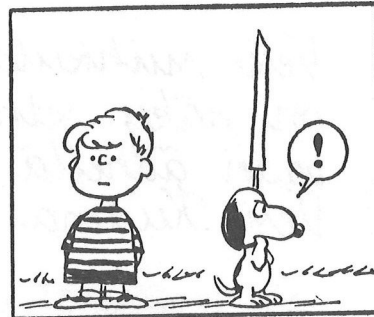
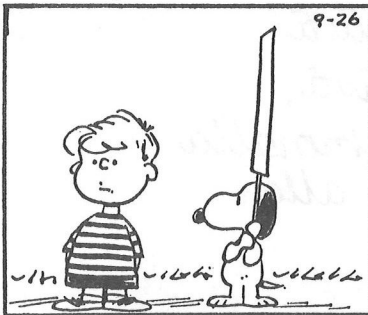
(J. R. R. Tolkien: Taru Sormusten Herrasta)

KÄYTÖSKOULU OSA 1

KOSKA JOIDENKIN IHMISTEN TAPAKASVATUKSESSA ON ILMENNYT PUUTEELLISUUKSIA, ALOITAMME ASIASANASSA UUDEN, EPÄSÄÄNNÖLLISESTI ILMESTYVÄN KÄYTÖSKOULUN. ENSIMMÄISESSÄ OSASSA PEREHDYME SIIHEN MITEN EI TULISI KÄYTÄYTYÄ JOS ON LUPAUTUNUT TÖIHIN YHTEEN PAIKKAAN JA SAAKIN SOPIVAMMAN PAIKAN MUUALTA. JATKOOSIA JULKAISTAAN AINA KUN AIHETTA ILMENEE

Soittoa tai muuta varmistusta ei kuitenkaan ollut kuulunut, eivätkä opiskelijat koskaan ilmaantuneet työpaikalle.

Tällä välin kirjastoihin olivat ottaneet yhteyttä muutkin opiskelijat, joille kuitenkin oli kerrottu harjoittelupaikan olevan jo varattu. Kesän alkaessa kirjastot sitten huomasivat olevansa tyystin vailla kaivattuja harjoittelijoita.

Ollessani kesällä töissä kirjastotieteen laitoksella soitettiin sinne kesäkuun alussa muutamasta kirjastosta ja tiedusteltiin eräiden opiskelijoiden olinpaikkaa. Valitettavasti emme voineet auttaa huolestuneita kirjastonhoitajia.

Kaikissa tapauksissa oli kyse opiskelijoista, jotka olivat ottaneet yhteyttä kirjastoihin saadakseen valtion harjoittelupaikan. Opiskelijat oli ilomielin luvattu ottaa harjoittelijoiksi, työn alkamisajankohta oli sovittu ja kaiken piti olla selvää. Opiskelijoiden oli määrä kuitenkin vielä lopullisesti varmistaa tulonsa ennen työn aiottua aloittamista.

Sekä töihin lupautuneita että siihen halukkaiksi ilmoittautuneita ei siinä vaiheessa enää kyetty Tampereelta tavoittamaan, eivätkä heidän kesäosoitteensa olleet kenenkään tiedossa.

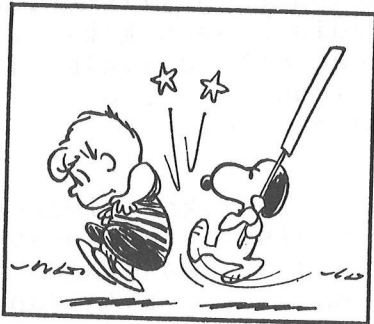
Kysynkin nyt näiltä vähemmän luotettavaksi osoittautuneilta opiskelijoilta, jotka ensin lupaaivat tulla töihin ja sitten mitään ilmoittamatta jättivät tulematta, mikä tarkoitus tällaisellä käyttäytymisellä on?

Myönnettäköön ettei valtion harjoittelupaikasta saatava palkka (91,2 % AI-palkkaluokasta eli n.3600 mk brutto/kk) ole kovin houkutteleva. Parempaan paikkaan (ja palkan) saadesaan siitä kyllä luopuu haikeut-

ta tuntematta. Sen verran alkeellisia käytöstapoja tulisi kuitenkin jopa opiskelijalla olla, että hän ilmoittaa asiasta siihen paikkaan, johon on ensiksi luvannut tulla.

Jo solidaarisuudesta muita opiskelijoita kohtaan tulisi ilmoittaa luopuvansa paikasta. Joku opiskelijatoveri saattaisi olla hyvin iloinen toisen hylkäämästä työpaikasta. Eikä tällainen käytös mitenkään lisää "kentän" luottamusta opiskelijoihin, sillä esi-isiemme viisauksiin turvautuaksemme: paha kello kuuluu kauimmaksi!

Lopettakaa siis hitossa tämänöinen hölmöily ja kasvattakaa itsellenne selkäranka!!!

ML

PS. Tarjoamme ylläesitetyllä tavalla käyttäytyneille opiskelijoille tilaisuuden selittää tekonsa syitä. Jos siis tunnistat itsesi jutusta voit jättää kootut selityksesi UDK:n postilaatikkoon laitoksella, tietysti nimettömänä. Julkaisemme selitykset Asiasanassa ilman kommentteja.

TIEDE TUTUKSI:

Saksalainen Kretschmer julkaisi urauurtavan teoksensa "Ruumiinrakenne ja luonne" v.1921. Hän erotti tarkoin mittauksin kolme eri ruumiinrakennetyyppiä, nim. tanakan (pyknisen), hintelän eli kapean (leptosomisen) ja rotevan (atleettisen) tyyppin. Tanakkaa ruumiinrakennetta vastaa avoluonne, kapeata ja rotevaa umpiluonne. Kretschmer'in mukaan ihmiset syntyvät tänne maailmaan tietyissä perusasussa, joka on omiaan suuresti määräämään heidän mahdollisuuksiaan ja elämäntyylin yleisluonnetta. Kasvatuksen ja itsekasvatuksen on pysyttädyttävä luonnon määräämien mahdollisuuksien puitteissa. Jos yksilön pohjimmainen olemus olosuhteiden ja kasvatuksen pakottamana tulee muutetuksi kokonaan toiseksi, merkitsee tämä yksilön elinvoimaisuuden vähenemistä. - Avoluonteelle on ominaista joustava suhde ulospäin, toisiin ihmisiin. Syvällisyys, ehdoton johdonmukaisuus ja periaatteellisuus eivät ole heidän vahvoja puoliaan. Umpiluonteelle on taas yleensä ominaista välittömyyden puute suhteessa ulkomaailmaan ja toisiin ihmisiin. Perusteellisuus, johdonmukaisuus, sitkeys ja syvällisyys ovat usein umpiluonteelle ominaisia.

Lainauksen löysi V.J.Ihalaisen v.1951 julkaistusta kirjasta 'Ihmistuntemusta' Maarit L., pinnallinen ja avoin pyknikko.

UUSIA

10

Päivän pähkinä: Kun eräs luku jaettiin toisella luvulla, jäi jakamisjäännökseksi 12. Jos jaettava olisi ollut yhtä suurempi, jako olisi mennyt tasan. Tällöin osamäärä olisi ollut sama kuin jakaja. Mikä oli alkuperäinen jakaja? (Oppikouluun pyrkivän opas, 1970)

VAAATIMUKSIA

KUN ON TAASEN TULLUT AIKA POHTIA UUSIA TUTKINTOVAATIMUKSIA LUKUVUOSIKSI 1988-89 ja 1989-90 HALUAN ESITTÄÄ OMAN EHDOTUKSENI SYVENTÄVISTÄ OPINNOISTA. MIELESTÄNI EHDOTUKSIA ON SYYTÄ ESITTÄÄ JO NYT, ETTÄ NIISTÄ EHDITÄÄN KUNNOLLA KESKUSTELLA.

Syventävät opinnot ovat kieltämättä kovasti kehittyneet takavuosilta mutta ainahan on parantamisen varaa. Itseäni gradua tekevänä opiskelijana kaihertaa gradun tekovaiheessa saatava vähäinen opintoviikkomäärä. Tutkielmasta saatava 20 ov tulee opiskelijan 'tilille' vasta gradun valmistuttua. Sitä ennen ei opiskelijalle kerry muuta kuin laudaturseminaarista saatavat 3 ov sekä harjoitusaineesta tuleva 1 ov. Harjoitusaineenhan voi tehdä gradunsa aiheesta. Laudaturseminaarista saatava vaivainen opintoviikkomäärä kummastuttaa senkin takia, että proseminaarista saa 2,5 ov. Proseminari kestää kuitenkin vain yhden lukukauden. Laudaturseminari kestää kaksi lukukautta ja vaatii aivan toisenlaista syventymistä jos haluaa saada gradunsa kunnolla alkuun.

Selaillessani yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opinto-opasta huomasin, että kaikissa aineissa asiat eivät ole näin.

Tiedotusopissa seminaari on 5 ov laajuinen. Tutkielman aihepiirin kirjallisuudesta (n.500 s.) saa 2 ov.

Kainsainvälisessä politiikassa seminaari on 6 Ov. Lisäksi on projektityö, joka käsittääkseni on usein gradun aiheesta. Tai toisinpäin eli projektityön pohjalta tehdään gradu. Työhön kuuluu kirjallisuusluettelon laadinta sekä kaksi kirjallisuusesseettä (á minimi 1000 s. kirjallisuutta). Projektityön laajuus on 5 ov.

Sosiaalipolitiikan yleisessä suuntautumisvaihtoehdossa seminaari on 3 ov laajuinen. Sen ohella on 5 ov tutkielman aiheeseen liittyviä opintoja. Näihin kuuluu harjoitusaine sekä tutkielman aiheeseen liittyvää kirjallisuutta (n.2000 s., esseesuorituksena n.30 s. konekirjoitustekstiä).

Sosiaalipsykologiassa seminaari on 6 ov. Sen lisäksi on 6 ov erikseen sovittavaa kirjallisuutta. Opinto-opasta ei käy ilmi voiko kirjallisuus olla tutkielmaan liittyvää, mutta niin asian voisi ajatella olevan.

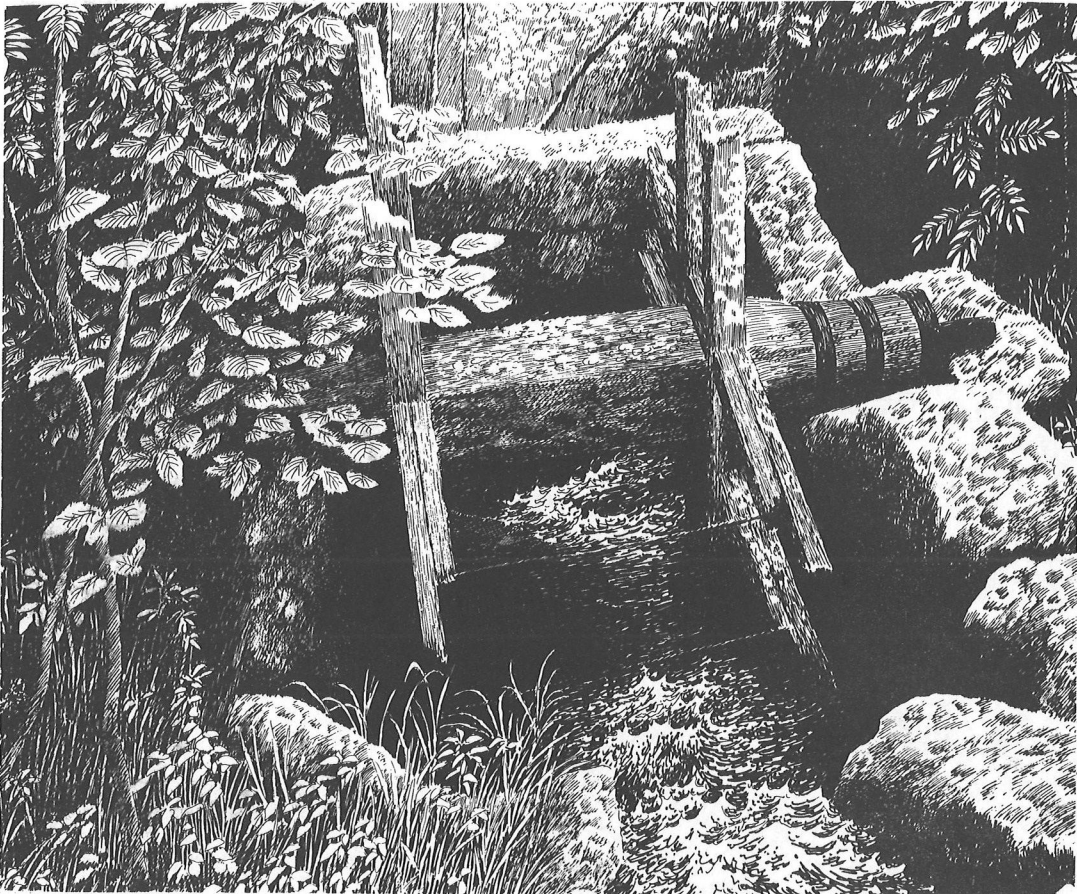
Sosiologiassa seminaari on myöskin 6 ov. Syventäviin opintoihin kuuluu myös kirjallisuutta tutkielman ohjaajan kanssa sovittavalla tavalla 4 ov. Tässäkään opinto-opas ei tarkemmin kerro kirjallisuuden laadusta tai sisällöstä mitään, mutta koska tutkielman ohjaaja on mainittu, voisi ajatella opiskelijan voivan hyödyntää graduansa varten läpikäymäänsä kirjallisuutta.

Kaikissa näissä oppiaineissa opiskelija voi siis jollakin tavalla hyödyntää graduansa varten lukemaansa kirjallisuutta. Näin haluaisin minäkin - ja varmasti moni muu - tehdä. Voidaan tietenkin ylevän periaatteellisesti olla sitä mieltä, etteivät opintoviikot ole paras mitta opinnoille eikä niitä tulisi liikaa tuijottaa. Tosiasia kuitenkin on, että esim. Valtion opintotukikeskus myöntää lainaa opintoviikkomäärien perusteella. Opiskelijan on siis otettava huomioon myös suorituksistaan saamansa opintoviikkomäärät, jotta taloudelliset mahdollisuudet opiskelulle säilyisivät. - Gradun teko ei ehkä kuitenkaan edisty parhaiten silloin kun opiskelijaparan on yritettävä epätoivoisesti kerätä opintoviikkoja sen sijaan, että hän keskittyisi graduunsa.

Ehdotan siis seuraavaa: Nykyiset T1, T2 ja T3 -kirjattentit yhdistetään sopivalla tavalla kahdeksi kirjattentiksi siten, että ainakin 4 ov vapautuu siirrettäväksi tutkielman aiheeseen liittyviin opintoihin. Enemmänkin kuin 4 ov olisi suotavaa, mutta 4 ov on minimi. Tällöin gradun valmistamisvaiheessa voisi saada 8 ov (seminaari 3 ov, harjoitteluaine 1 ov, kirjallisuus 4 ov. Ei muuten olisi pahitteeksi saada laudaturseminaarin opintoviikkomäärääkin kohotetuksi esim. 5 ov:oon. Tällöin 'koko potti' olisi 10 ov.).

Toivoisin ehdotustani käsiteltävän sekä opettajien että opiskelijoiden keskuudessa. Toivoisin myös muiden opiskelijoiden esittävän ehdotuksiaan sekä syventävien että aineopintojen kehittämiseksi!

ML

Matti Korhonen: Myllyn raunio

MAZIMBU MIELES- SÄIN

UDK on käynnistämässä "kehitysyhteistyöprojektia". Kohteena on ANC:n pakolaisleirin kirjasto Mazimbussa. Mazimbussa työskentelee Suomen kirjastoseuran toimeksiannosta Marjatta Lahti. Tämä syksynä kirjastotieteen ja informatiikan opiskelut aloittanut eteläafrikkalainen Steve Bodibe on myös työskennellyt Mazimbussa. Tämän vuoden Kirjastolehdistä on artikkeleita Mazimbusta, jos et vielä tunne paikkaa.

UDK:n kehitysyhteistyöprojektin piiriin kuuluu luonnollisesti taloudellinen avustus, mutta myös tiedon jakaminen kehitysmaiden kirjastojen toimintamahdollisuuksista.

Toivon, että kaikki asiasta kiinnostuneet tulevat juttelemaan hallituksen kokoukseen (tiistaisin klo 12-13).

Voimme suunnitella tarkemmin, miten keräämme rahaa. Järjestämmekö tempauksia, muodostammeko vakituisen avustusrenkaan, vai mitä? Olisi mukavaa, jos saisimme kokoon pienen työryhmän, joka hoitaisi käytännön järjestelyt.

Opintoneuvonnan ja Asiasanan myynnin yhteydessä jokainen voi alkaa osallistumisen ke-
räykseen.

Tavataan tiistaisin
UDK:n KV-vastaava

Puupiirros vuodelta 1494
esittää oppinutta herraa
narrimaisisten silmälasien
kera. Lähde Otavan suuri
maailmanhistoria

UUSIA KASVOJA

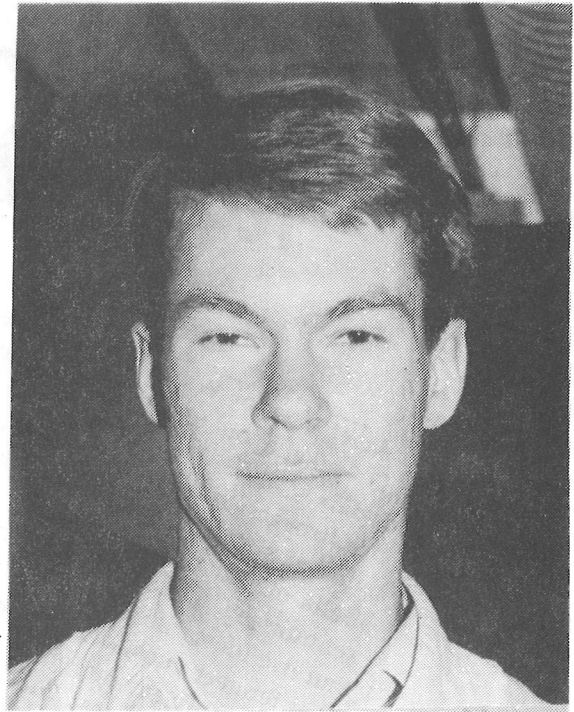
Uusien opiskelijoiden haastatteluja, osa yksi.

Kysymykset:

1. Nimi ja kolme vapaavalintaista henkilötietoa?
2. Miten päädyit tänne?
3. Millaisessa työpaikassa olet 10 vuoden päästä?
4. Mielipiteesi yliopistosta?
5. Mitä eroa on kirjastonhoitajalla ja spitaalisella?

Vastauksia:

1. Kai Halttunen; 23 v.
2. Päädyin tänne monen yrityksen jälkeen. Takana maineikas kansanopistoura ja työtä sekä työttömyyttä.
3. Vaikea sanoa tässä vaiheessa. Ei nimittäin ole erityisen urasuuntautunut. Mahdollisuuksia tuntuu olevan lukemattomia. Kirjastotoiminnassa kiinnostaa erityisesti kuvallinen viestintä. Valokuva ja elokuva ovat muutenkin harrastuksinani. Tulevaisuuteni työpaikan toivon kuitenkin olevan ruuhkasuomen ulkopuolella.
4. Jotain tuntuu olevan tapahtumassa. Toivottavasti tehokkuusajattelu ei syö ihmisiä loppuun. Valinnanvapaus tuntuu hienolta, mutta epäilykseni itää, että se on vain näennäistä.
5. Spitaalinen etsii itseään - kirjastonhoitaja jotain muuta.

1. Harri Kalinen; 21 v.; Kotoisin Outokummusta; ylioppilas vuodelta 1985.
2. Ylioppilaaksi tulon jälkeen olin kesän töissä pankissa. Sen jälkeen vuoden kirjastotyössä. Kesällä 1986 pyrin tänne ja pääsin. Pidin toisen välivuoden ja kävin armeijan. Sieltä tulin melkein suoraan tänne Tampereelle. Haastateltavana olen luovan lehtimiestyön viaton uhri.
3. Hyvässä.
4. Suurehko, ruokalot ahtaita, opiskelu mielenkiintoista. Olisi hauska tietää, mihin suuntaan seuraava päätalon lisäsiipi rakennetaan.
5. Näin perustavaa laatua olevaan kirjastotieteelliseen ongelmaan en voi lyhyen työkokemukseni ja tähänastisten opintojeni pohjalta vastata. Tietääkö toimittaja, mitä eroa on lehtimiehellä ja spitaalisella?

Kirjastoista kirjoitettua kauno

»Amen», sanoi William hurskaaseen sävyyn. »Mutta mitä tällä kaikella on tekemistä sen kanssa ettei kirjastossa saa käydä?»

»Katsokaas, veli William», sanoi apotti, »toteuttaakseen sen pyhän ja suunnattoman työn, joka muodostaa noiden seinien sisällä olevan rikkauden» — ja hän viittasi valtavaan päära-kennukseen, jonka saattoi kammion ikkunoista nähdä kohoa-van itse luostarikirkkoakin korkeampana — »hurskaat miehet ovat tehneet vuosisatoja työtä alistuen rautaiseen kuriin. Kir-jasto on tehty semmoisen piirustuksen mukaan, joka on pysy-nyt hämärän peitossa vuosisatojen ajan eikä sitä ole paljastet-tu kenellekään munkeista. Vain kirjastonhoitajalle on edelli-nen kirjastonhoitaja ilmaissut salaisuuden, ja tämä kertoo sen vielä eläessään apulaiskirjastonhoitajalle, niin ettei kuolema-nyllättäisi huulet ovat sinetöidyt. Vain kirjastonhoitajalla on oi-keus tietää ja liikkua kirjojen labyrintissa, vain hän tietää mistä löytää ne ja mihin panna ne takaisin, hän yksin on vas-

tuussa niiden säilymisestä. Muut munkit työskentelevät kir-joitussalissa ja saavat tietoonsa luettelon kirjoista, jotka kirjas-to sulkee sisäänsä. Mutta pelkkä nimiluettelo useinkin kertoo sangen vähän, vain kirjastonhoitaja tietää nidoksen paikan ja vaikeapääsyisyysasteen perusteella minkälaisia salaisuuksia, totuuksia tai valheita nidos vartioi. Yksin hän päättää miten ja milloin hän sen luovuttaa munkille, joka sitä on pyytänyt, vai luovuttaako lainkaan — toisinaan vasta neuvoteltuaan mi-nun kanssani. Sillä kaikkia totuuksia ei ole tarkoitettu kaik-kien korville, kaikkia valheita ei hurskas sielu heti valheiksi tunnista, ja loppujen lopuksi munkit ovat kirjoitussalissa sy-ventyäkseen määrättyyn teokseen, niin että heidän tulee lu-kea tiettyjä niteitä eikä muita, eikä heidän pidä lähteä seuraa-maan jokaista riivattua uteliaisuudenaihetta, joka heidän mie-leensä juolahtaa joko heikon mielenlaadun tähden tahi ylpey-destä, ellei sitten pirun kuiskutuksen yllyttämänä.»

»Kirjastossa on siis semmoisiakin kirjoja, jotka sisältävät valheita...»

Eco, Umberto, Ruusun nimi. Porvoo : WSOY, 1983.

S. 5 - 56.

»Hirviöt ovat olemassa koska ne kuuluvat Jumalan suunnitelmiin, ja jopa hirviöiden iljettävissä piirteissä kuvastuu Luojan mahti. Jumalaisesta suunnitelmasta ovat niinkään lähtöisin tietäjien kirjat, juutalaisten kabbalat, pakanarunoilijoiden sadut, uskottomien valheet. Niiden, joiden tahdosta tämä luostari on syntynyt ja vuosisatoja pystyssä pysynyt, järkkymätön ja pyhä vakaumus on ollut, että terävänäköisen lukijan silmät erottavat valheellisissakin kirjoissa kalpeana häilyvän jumalallisen tiedonvalon. Ja sen tähden kirjastossa vaalitaan niitäkkin. Mutta nimenomaan tämän vuoksi, käsitättehän, sinne ei tule päästää ketä tahansa. Ja sitä paitsi», jatkoi apotti melkein kuin pyytäkseen anteeksi tämän viimeksi mainitun perustelun mitättömyyttä, »kirja on hauras esine, se on altis ajan hampaalle, pelkää jyrksijöitä, sään tuhoja, taitamattomia käsiä. Jos kuka tahansa olisi satojen vuosien aikana voinut vapaasti käsitellä kirjakääröjämme, suurinta osaa niistä ei enää olisi olemassa. Kirjastonhoitaja ei siis suojele niitä vain ihmi-

siltä vaan myös luonnonvoimilta ja pyhittää elämänsä tälle sodalle unohtuksen voimia vastaan, jotka ovat totuuden vihollisia.»
 »Siispä kahta henkilöä lukuun ottamatta kukaan ei käy rakennuksen viimeisessä kerroksessa...»
 Apotti hymyili: »Kukaan ei voi. Kukaan ei kätkee sisälleen, petollisena kuin valhe jota se vartioi. Henkinen labyrintti on myös kimattomana kuin totuus jonka se kätkee sisälleen, petollisena kuin valhe jota se vartioi. Saattaisi käydä niin että menette sisäin maallinen labyrintti. Ja tämän sanottuani pyytäisin teitä so- etteä enää tule ulos. Ja tämän sanottuani pyytäisin teitä so- peutumaan luostarin sääntöihin.»

Tällä kertaa esiteltävä teos on todellinen kirjastofriikkien unelma!!! Kirjastolla ja sen salaisuuksilla on kirjassa keskeinen osa. Teoksen voi lukea paitsi huikeana dekkarina myös syvällisenä pohdintana oikeudesta tietoon ja käytännöllisenä ohjeena aineiston sijoittelusta ja valinnasta.

Asiasanat:

tieteen popularisointi
 signum
 aineiston säilyvyys
 kirjastonhoitajien koulutus

(Tästäkin kirjaesittelystä vastasi nykyinen maaseutukirjeenvaihtajamme S. Erola)

UDK R.Y. JÄRJESTÄÄ

4.-6.12.-87

POHJOISMAIDEN KIRJASTOALAN OPISKELIJOIDEN KONFERENSSIN TARVITSEMME

Thmisiä

ERILAISIIIN JÄRJESTELYTEHTÄVIIN TEHTÄVÄSI VOIT VALITA

TAIPUMUSTESI JA HALUJESI MUKAAN

Tarjolla on mm.

työryhmien vetämistä

iltama- ym. ohjelman tekoa

(sketsit, laulut, soitot)

yhteyksien hoitamista lehdistöön

ja radioon (957)

valokuvaamista (tarvitaan ainakin

kaksi valokuvaajaa)

boolintekoa,

konekirjoittamista,

monistamista....

kahvinkeittoa

videoimista

konferenssitilojen koristelua

(mukavaa askartelua)

autonkuljettajana olemista

(tottumus kaupunkiajoon)

ym. huolto- ja toimistotehtäviä:

kaupassakäyntiä (makkarat, pikku-

naposteltavat, ilojuomat)

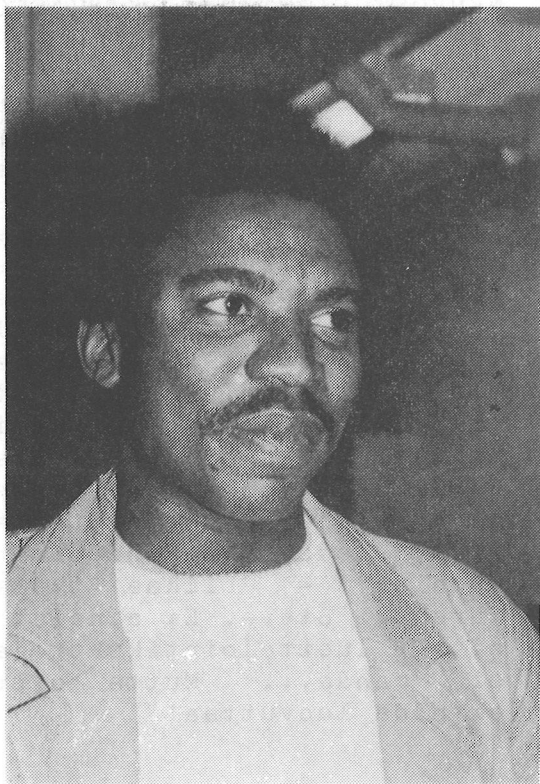
VAATIMUS: ILOINEN JA INNOKAS MIELI! KOKEMUSTA ET TARVITSE! (SITÄ EI OO MUILLAKAAN...)

SEURAA UDK:N ILMOITUSTAULUA!

YHTEYSHENKILÖ MAARIT LASKUJÄRVI,
puh. 636 362

Steve - uusi opiskelija

Steve Bodibe on kirjastotieteen ja informatiikan uusi pääaineopiskelija. Erottuu joukosta, ei näytä olevan kotoisin Läyliäisistä eikä Saarijärveltä. Puhuu suomea oudosti murtaen.

Oudosti murtaen puhuisin minäkin sitä outoa kieltä, mitä hänen kotiseudullaan puhutaan. Syntynyt vuonna 1957 Pretoriassa, kasvanut Johannesburgissa, hän sanoo.

Kuulostaa väkivaltaiselta seudulta, vastaan hänelle - ja huomaa, miten vähän tietoa uutisten kautta välittyy Etelä-Afrikasta. Muistelen nähneeni opiskelijoita ja koululaisia - ihan lapsiakin - uutisfilmien mielenosoituksissa.

- Apartheid-politiikka, Steve kertoo, aloitettiin vuonna 1948, jolloin Etelä-Afrikan hollantilaiset sukujuuret omaava valkoinen vähemmistö pääsi valtaan. Eri rotuiset väestönosat eristettiin mahdollisimman hyvin toisistaan jokapäiväisen elämän pienimpiä yksityiskohtia myöten. Mustat olivat ja jäivät hierarkian pohjalle.

KOULUTUKSEN VALVONTA TÄRKEÄÄ APARTHEIDILLE

Koulutuksen valvonta on elinehto apartheidin toteuttamiselle ja säilymiselle. Vuonna 1976 Etelä-Afrikan hallitus määräsi mustien koulujen kieleksi afrikaansin englannin tilalle.

Afrikaans on kehittynyt hollannista, eikä sitä puhuta muualla kuin Etelä-Afrikassa. Afrikaansinkielen käyttö estää Steven mukaan kanssakäymisen muiden valtioiden kansalaisten kanssa. Kun tiedotusvälineet ovat valtion valvonnassa ja kun koulutus on afrikaansinkielistä, valkoisella vähemmistöllä on oivat mahdollisuudet pyrkimyksissään valvoa ja hallita ihmisten ajatuksia.

Ihmisten ajatuksien valvominen on Steven mielestä tärkeä valkoisten vallassapyyntymisen ehto.

KAPINA APARTHEIDIA VASTAAN

Mustien koululaisten ja opiskelijoiden joukko nousi kapinaan vuonna 1976 uusia kielisäännöksiä vastaan. Kouluja poltettiin, poliisivoimat pääsivät jälleen näyttämään, kuka on herra ja kuka ei. Levottomuuksia ja mielenosoituksia jatkui vuoden verran.

- Lähdin Etelä-Afrikasta vuonna 1976, kertoo Steve. Samaan aikaan lähti enemmänkin nuoria mustia opiskelijoita rajan yli - sinne, missä on mahdollista hankkia sellaista koulutusta itselleen kuin haluaa. Etelä-Afrikassa ei ollut tulevaisuutta.

Mustat saavat Steven mukaan koulutusta rajatusti vain tietyille aloille. Matematiikan ja luonnontieteiden opetuksen vähäisyys on ongelma mustien peruskoulussa ja lukioissa. Kokonaisuudessaan eri rotujen opetusmateriaali on erilaista. Mustat pyritään kouluttamaan ammatteihin, joissa he eivät joudu tekemisiin työn koordinoinnin ja avainasemien kanssa. Esim. mustia insinöörejä on harvassa, eikä ainakaan tehtävissä, joilla olisi mitään merkitystä.

UUSI KOULUTUSKESKUS
NOUSEE TANSANIAAN

Steven tie Suomeen on kulkenut aluksi Botswanan ja Sambian kautta Tansaniaan. Sinne alettiin perustaa koulutuskeskusta, jossa saisi apartheidista vapaata opetusta. ANC:n ja opintalaisten eteläafrikkalaisten Solomon Mahlangu Freedom College alkoi nousta erään kylän vanhoihin rakennuksiin. Rakennusten muutostyöt asumis- ja opiskelukuntoon olivat suuria ongelmia. Tavoitteena oli saada kylä toimivaksi, eläväksi paikaksi.

Steve, muiden koulutusta saaneiden kanssa, oli osan aikaa opetus- ja osin rakennustöissä. Kirjastoa ei vielä ollut, mutta suunnitelma sellaisesta jo oli.

NEUVOSTOLIITTOON KIRJASTO-
OPPIA SAAMAAN

Kirjastoista kiinnostunut Steve sai stipendin Neuvostoliittoon opiskelemaan kirjastotiedettä ja informaatiikkaa. Valmistuttuaan kirjastonhoitajaksi hän palasi suuren tehtävänsä pariin. Myös omille ihmisille oli pystyttävä vakuuttamaan, ettei ole mahdollista elää ilman kirjaston tuomia mahdollisuuksia. Vie aikansa hankkia ja kouluttaa työntekijät kirjastonhoidon tehtäviin, edes rutiinitoimintoihin. - Liikaa työtä, murehtii Steve. Ei aineistoa ei luettelointikortteja, ei rahaa... Mutta silti ei pidä luovuttaa!

SUOMEEN OPPIA
SYVENTÄMÄÄN

Marjatta Lahti Suomen kirjastoseurasta tuli asiantuntija-avuksi kehitys yhteistyöhön Tansaniaan. Steve puolestaan sai Kirjastoseuran stipendin opiskellakseen Tampereen yliopistossa. Steve toivoo, että Tampereen koulutus terävöittäisi hänen koulutustaan ja ammattitaitoaan. Tulevana tavoitteena on aluksi hyvin toimivan kirjastojärjestelmän luominen, vaikkapa Tansaniaa ensi alkuun.

- Haluan tehdä parhaani, vakuuttaa Steve. - Minulla on suuria haasteita edessäni. Olisin onnellinen, jos Etelä-Afrikassa tilanne muuttuisi niin, että sinne voisi mennä työskentelemään.

- Tampereen yliopisto ja se, mitä opiskelen täällä seuraa symbolisesti mukaanani Tansaniaan tai minne tahansa muualle menenkin. On syytä olla ylpeä siitä, lopettaa Steve vakavana.

Vakavana lähden minäkin, kotiini, saunomaan. Enkä saa mielestäni epäoikeudenmukaisuutta, joka vallitsee Etelä-Afrikassa ja monessa muussa maailman kolkassa. Minun on paha olla. Ei siksi, että olen valkoinen, vaan siksi, että olen niin voimaton maailman suurten vääryyksien edessä.

Juus

ETELÄ-AFRIKAN TASAVALTA

asukasluku	valkoisia	4 700 000	14 %
	mustia	25 000 000	75 %
	värillisiä	2 700 000	8 %
	intialaisia	800 000	3 %
		-----	
		33 200 000	100 %
maan jako	valkoisten alue		87 % maasta
	ei-valkoisten alue		13 %
kieli	englanti ja afrikaans		
tulot henkeä kohti (1981)	valkoiset	11 232 randia	
	mustat	2 738 randia	
keski-ikä	valkoiset	68 vuotta	
	mustat	55 vuotta	
imeväiskuolleisuus	valkoiset		18,4 promillea
	mustat		110,0 promillea (arvio)
lääkäreitä/asukas	valkoiset	1 : 400	
	mustat	1 : 40 000	
koulutusmenot/oppilas toisiinsa verrattuna	valkoiset	15	
	mustat	1	
oppilaista/opettaja	valkoiset	18	
	mustat	48	

(Lähde: Etelä-Afrikan murhenäytelmä, toim. Kimmo Kiljunen ja Satu Lehtonen, Hki 1985, s. 4)

TYÖLEIRI

KANSAINVALINEN TYÖLEIRIJÄRJESTÖ

Kun viime kesänä ilmoitin sukulaisille, ystäville ja työtovereille lähteväni työleirille Englantiin, minut yllätti yleinen tietämättömyys koko työleirisysteemin olemassaolosta. Siksi aloitan pienellä tietopakettilla.

Työleirien takana on järjestö nimeltä Service Civil International, joka pyrkii edistämään rauhaa ja yhteisymmärrystä käytännön työn avulla. Jäsenjärjestönä Suomessa toimii Kansainvälinen Työleirijärjestö, joka järjestää leirejä Suomessa ja välittää leiripaikkoja ulkomaille. KVT huolehtii myös leirien ohjaajien koulutuksesta, toimittaa jäsenlehteä ja lisäksi sillä on

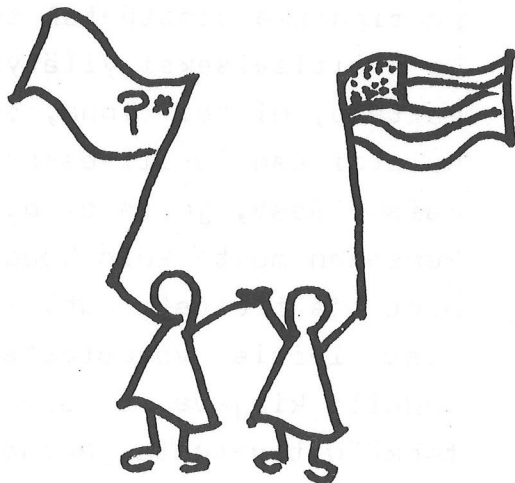
toimintaryhmiä Helsingissä (kehitysmaaryhmä, itä-länsiryhmä, leirisuunnitteluryhmä jne.) sekä paikallisjärjestöjä (myös Tampereella ilmeisesti). Toimintansa KVT rahoittaa jäsenmaksuilla, leirivälitysmaksuilla, opetusministeriön tuella, kampanjoilla ja myyjäisillä sekä Helsingin kaupungin myöntämällä tuella. Järjestö maajailee nykyään Pasilan rauhansasemalla, osoite on:

Kansainvälinen vapaaehtoinen
työleirijärjestö
Sähköttäjänkatu 6 C
00520 Helsinki
p. (90) 144 408

OMA TYÖLEIRINI

Viime keväänä suunnitellesani kesälomamatkaani totesin, että matkaseuraa ei löydy : kaikki olivat elokuun töissä, kuten kunnan kansalaisten kuuluukin. Yksin interreilaaminen olisi ollut raskasta, ja toisaalta halusin pysähtyä kunnolla jossakin ja tutustua ihmisiin. Hyvältä ratkaisulta tuntui kaksi viikkoa työleirillä Englannissa ja kaksi viikkoa matkustelua ympäri saarivaltakuntaa - kenties leiriltä löytyisi matkaseurakin (ja löytyikin...).

Niinpä tilasin huhtikuussa ilmestyneen leirilistan ja haku-kaavakkeet KVT:stä. Englannissa olisi ollut paljon sosiaali-alan leirejä eli työtä vanhus-ten, lasten ja vammaisten parissa, mutta niillä todennäköisesti olisi tarvittu hyvää kielitaitoa. Toisaalta ajattelin, että tällaiselle istumatyöläiselle kunnan fyysinen uurastus olisi paras vaihtoehto. Kun vielä yhdistin vaatimuksiini ajan - elokuun alkupuoli - ei valikoima jäänyt suuren suureksi. Yksi vaihtoehtoista tuntui heti omimmalta, nimittäin itä-länsi -teemaleiri Etelä-Englannissa - kyllähän suomalaisella on paljonkin sanottavaa näihin

itä-länsi -asioihin. Työn lupailtiin olevan "ylläpitotyötä" eräänlaisena täysihoitolana toimivassa yhteisöasumiskeskuksessa, siis lähinnä keittiö-, puutarha- yms. työtä.

Koska olin hyvissä ajoin hakenut leirille, hyväksymisilmoituskin tuli nopeasti. Tarkemmat ohjeet mm. matkaohjeineen tulivat vasta pari viikkoa ennen leiriä, joten niitä ehdin odottaa jo tiukkaan. Työvaatteita lukuunottamatta mukaan ei tarvittu muuta erikoista. Koska matkustin interrailkortilla, minulla oli normaali interrail-varustus.

Leiripaikka osottautui todella positiiviseksi yllätykseksi: kartano, miltei linna, suurine puistoineen idyllisessä maalaiskylässä, jossa ei ollut oikeastaan muuta kuin kauppa, posti ja tietysti pub. Ilmeisesti leirien varustustaso on todella kirjava, ei ole mitenkään tavatonta joutua asumaan teltassa. Me sen sijaan asuimme kartanon vierashuoneissa, sillä viisasta kyllä, leirin aikana siellä ei ollut maksavia vieraita. Varusteisiin kuului uima-allas puutarhassa ja squashhalli...

Yhteisön kymmeneen jäsenenetustui pian. He eivät koskaan sanoneet, että olemme tulleet töihin heille, vaan käyttivät ilmaisuja: "teidät on kutsuttu osallistumaan meidän yhteisöasumiseemme, kokeilemaan sitä". Ja siltä se tuntuikin.

Työllä meitä ei siis rasitettu, normaalin 5-7 tunnin sijasta työskentelimme vain n. 4 tuntia päivässä. Työ tosin oli kohtuullisen raskasta - minäkin kunnostauduin maalaamalla kanalaa, sahaamalla puita pari päivää jne. Työn tekeminen joukolla oli mukavaa, juttu lensi. Työn vastapainoksi oli järjestetty monenmoista vapaa-ajanohjelmaa ja paikallisiin asukkaisiin tutustuttiin kylän pubissa.

Mitä leiriläisiin tulee, voi sanoa, että olimme varsin kirjava joukko. Noin puolet osallistujista oli itäblokin, puolet länsiblokin maista (minä en oikeastaan kyllä tuntenut olevani kummastakaan ryhmästä). Puolet osallistujista oli tyttöjä, puolet poikia, ja keski-ikä oli n. 22-24 vuotta. Eräs kaverini oli työleirillä Berliinissä ja sanoi keski-ikänsä siellä olleen alle 20:n, joten siinä suhteessa leirit ilmeisesti voivat erota paljonkin.

Itä-länsi -teeman puitteissa käytiin lukuisia melko virallisiakin keskusteluja. Meille kävivät puhumassa mm. Tiedemiehet rauhan puolesta -järjestön edustaja ja Greenham Commonin naisten rauhanleirin edustaja. Mutta leirin paras anti oli se, mikä välittyi arkisessa jutustelussa. Täytyy myöntää, että minulla ei ole ollut oikein minkäänlaista käsitystä elämästä Itä-Euroopassa, eikä toki nytkään muuta kuin tiedonmuruja, mutta onneksi edes niitä. Päälimmäiseksi jäi mieleen surumielinen: "... niin, sinähän voit tulla tänne vaikka ensi vuonna uudestaan.." On niin typerää, että ihmisten matkustaminen voi niin

suurelta osin olla kiinni jostain valuuttajutuista, siitä, että valtiolla ei ole varaa vaihtaa ihmisille länsivaluuttaa.

Mielestäni SCI:n periaate rauhan edistämisessä toteutui leirillä. Ehkä parasta rauhantyötä on juuri se, että annetaan eri kansakuntien yksilöille mahdollisuus tutustua toisiinsa. Kansakuntaan ei voi suhtautua niin nurjamielisesti, kun tuntee sen jäseniä. Abstraktilla tasolla liikkuneet tapahtumat alkavat tuntua tärkeiltä, kun tiedät, että ne koskevat ystävääsi.

Toki leiri sai pohtimaan konkreettisempiakin asioita, kuten esim. miesten ja naisten tassa-arvoa tiskivuoroista tapellessa. Ryhmätyön vaikeuskin paljastui jälleen kerran - minä ainakin olin menettää hermoni, kun asioista aina vaan keskusteltiin ja keskusteltiin ja suunniteltiin ja suunniteltiin, sen sijaan, että olisi pantu hihat heilumaan.

Rohkaisevaa oli havaita, että pystyy keskustelemaan englanniksi asiasta kuin asiasta, kun kerran on pakko (olin ainoa suomalainen). Interrailmatkalla helposti vain puhuu suomea kavereidensa kanssa, joten kielen oppimiseen työleiri osottautui huomattavasti kätevämmäksi.

Toki neljän viikon aikana tuskaantui joskus täysin, kun englannillaan ei saanut puhuttua niin nopeasti kuin olisi halunnut.

Vielä viimeisenä houkuttimena: oli muuten elämäni halvin loma. Koska leiriltä sai työtä vastaan asunnon ja ruuan, rahaa ei leirin aikana kulunut kuin muutama hassu satanen.

Eija Räisänen

Onko oikeus sokea rasismille?

JOHNNY IMANI HARRIS on 34-vuotias musta mies. Hänet on tuomittu sähkötuoliin Alabamassa. Hänen ei ole voitu todistaa tehneen yhtään rikosta.

Vuonna 1970 Johnny muutti perheineen valkoisten asutamaan kaupunginosaan Birminghamissa, Alabamassa. He olivat alueen ensimmäinen musta perhe.

Naapurit yrittivät päästä heistä, heidän kotirauhaansa häirittiin. Viisi kuukautta muuton jälkeen Johnny pidätettiin työmatkallaan. Häntä syytettiin neljästä ryöstöstä (ryöstösummat 11, 67, 90 ja 205 dollaria) sekä valkoisen naisen raiskauksesta. Kukin syyte antoi mahdollisuuden kuolemantuomioon Alabamassa.

TUNNUSTA TAI KUOLE

Johnnylle määrätyt puolustusasianajajat eivät halunneet tavata häntä ennen oikeudenkäyntiä. Kukaan ei halunnut katsoa raiskaus-syytteen esittäneen naisen lääkärintodistusta, jonka mukaan todisteita raiskauksesta ei ollut. Kukaan ei halunnut kuulla viittä todistajaa, jotka vahvistivat Johnnyn alibin väitetyllä raiskaushetkellä.

Oikeudenkäynnin alkaessa puolustusasianajajat kehoittivat Johnnya tunnustamaan - valkoinen oikeus ei kuitenkaan uskoisi häntä, jos valkoinen nainen syyttäisi häntä raiskauksesta. Jos hän ei tunnustaisi, tuomio olisi ilman muuta kuolema.

Peloissaan Johnny tunnusti rikokset, joita ei ollut tehnyt. Hänet tuomittiin viiteen elinkautiseen ja lä-

hetettiin pahamaineiseen Atmoren vankilaan.

KAPINA VANKILASSA

Vankilassa Johnny liittyi vankien oikeuksia ja parempia vankilaoloja ajavaan järjestöön. Tammikuussa 1974 tuomittiin 64 vankia, myös Johnny, protestoinnin vuoksi rangaistuskoppiin. Koppi oli rakennettu 32 hengelle, siellä ei ollut vuoteita eikä wc:tä.

Rangaistuskopin vartijat valehtelivat vangeille, että he olivat juuri hakanneet kuoliaaksi yhden vankijärjestön jäsenistä. Peläten henkensä puolesta vangit ottivat kaksi vartijaa panttivangeikseen ja vaativat, että lainsäätäjien, papiston ja lehdistön edustajien oli päästävä tarkastamaan Atmoren vankilan olot. Vaatimukseen ei suostuttu. (Myöhemmin liittovaltion tuomari Frank M. Johnson totesi Atmoren vankilan olevan perustuslain vastainen ja ihmisasunnoksi kelpaamaton.)

Kapina kukistettiin asein. Yksi vanki ja yksi vartija kuoli.

ORJALAKI TOIMII

Alabaman valtion oikeusministeri Bill Baxley haastoi Johnny Imani Harrisin oikeuteen vartijan murhasta. Todisteita Harrisin osuudesta vartijan kuolemaan ei ollut, mutta Baxley katsoi protestiin osallistumisen merkitsevän osallisuutta

murhaan.

Valkoinen valamiehistö tuomitsi Johnnyn kuolemaan.

Vuonna 1978 ilmaantui uusi todistaja, Atmoren entinen vanki Jesse Davis Jett. Hän todisti, että Harris ei ollut tappanut vartijaa. Jett oli pysynyt asiasta hiljaa vartijoiden painostuksesta.

Harrisin asianajaja sai aikaan uuden oikeudenkäynnin vuonna 1983, mutta yllättäen Jett kieltäytyi todistamasta. Johnny tuomittiin uudelleen kuolemaan.

AUTA JOHNNYA!

Yhdysvaltalaisen ihmisoikeusjärjestön NAARPR:n (National Alliance Against Racist & Political Repression) toiminnanjohtaja Frank Chapman vetoaa myös suomalaisiin: kirjoitakaa kuvernöörille ja vaatikaa häntä estämään teloitus sekä vapauttamaan Harris syytteestä.

Alabaman kuvernöörin osoite:
Gov. Guy Hunt
Capitol Building
Montgomery
AL 36130
U.S.A.

Tekstinä esimerkiksi: "Stop the execution of Johnny Imani Harris and exonerate him immediately!"

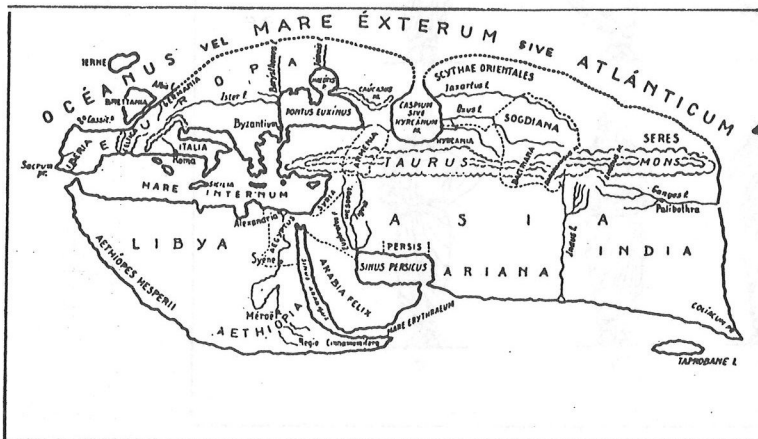
Johnnylle voi lähettää tukipostikortteja vankilaan:
Johnny Imani Harris
Rt 2, Box 37
Holman Station
AL 36503
U.S.A.

Lisätietoja:

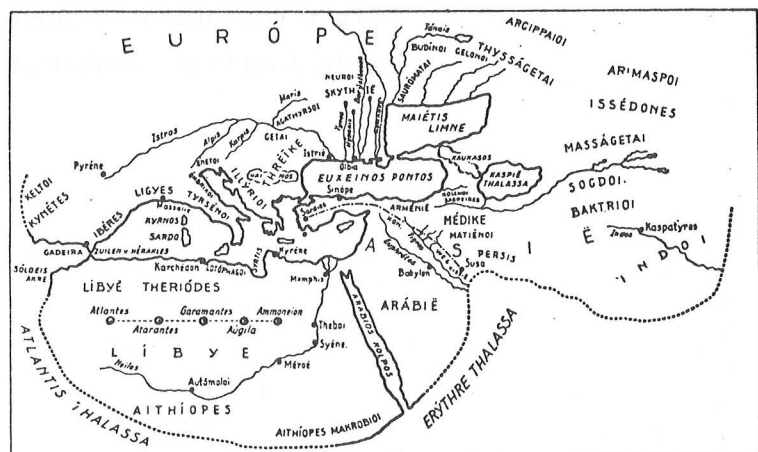
NAARPR
126 West 119th Street
Suite 101
New York
NY 10026
U.S.A.

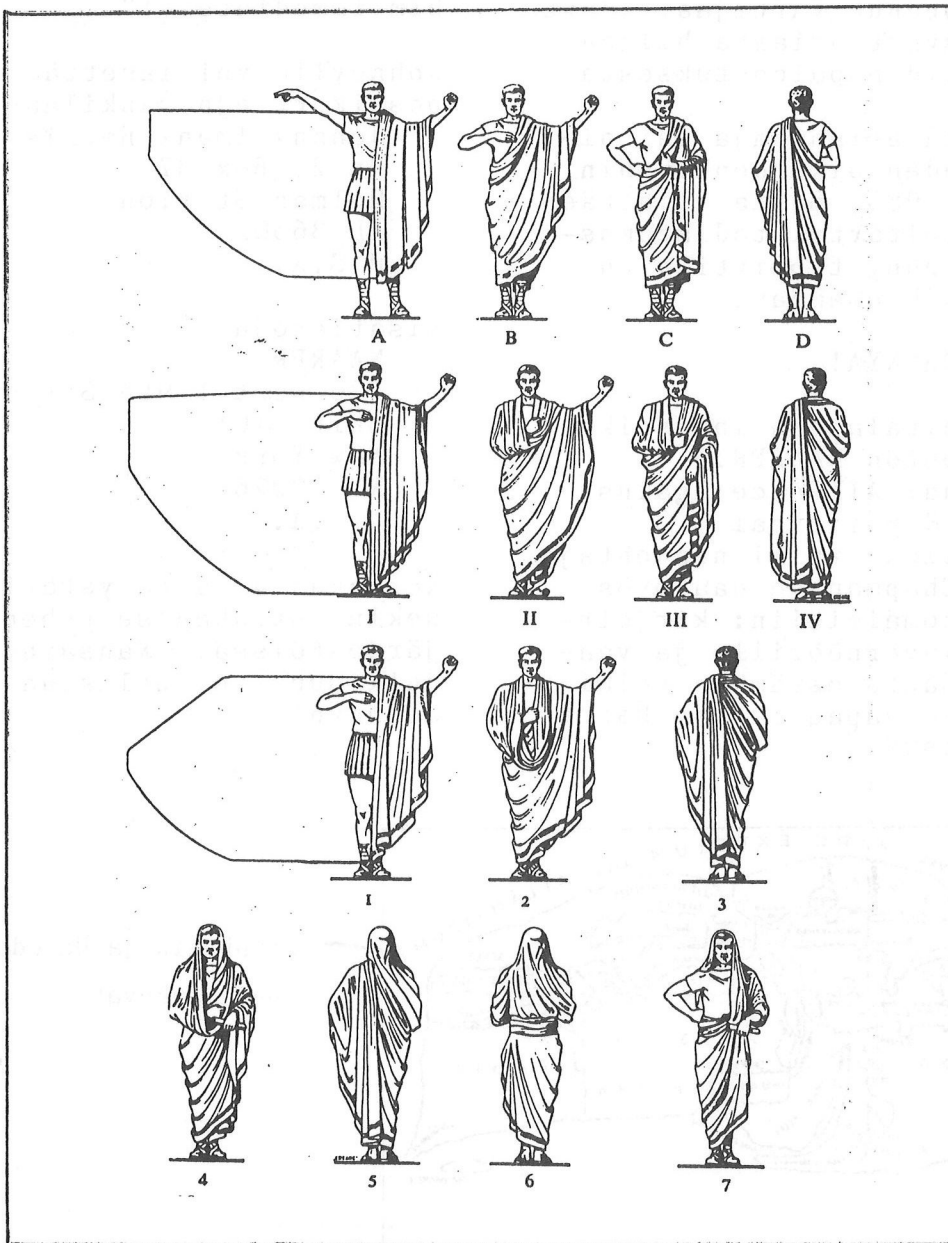
Kertokaa asiasta ystäväille-
nekin, ottakaa se puheeksi
järjestöissä. Kansainvälinen
julkisuus voi pelastaa
Johnnyn!

TH

Strabonin ja Herodotoksen
maailmankuvat

Näin pukeudutaan toogaan.

Lähde Antiikin sanakirja